

Llindar

Emili BOIX-FUSTER

Societat Catalana de Sociolingüística

Em plau presentar novament TREBALLS DE SOCIOLINGÜÍSTICA CATALANA, d'aparició anual, portaveu de la Societat Catalana de Sociolingüística (SOCS), societat filial de l'Institut d'Estudis Catalans, que arriba ja al número 34, i portaveu també (esperem) de la recerca sobre llengua i societat, especialment, als Països Catalans.

En aquesta ocasió, el tema monogràfic —llengües, mobilitats i migracions— té un gran abast temàtic i territorial. Malgrat aquesta amplitud cal, de bon antuvi, reconèixer que la collita, d'una gran qualitat, ha estat discreta pel que fa a la quantitat (només quatre articles), tenint en compte la munió de recerques que hi ha sobre la qüestió. Observem una gran heterogeneïtat de zones i de franges d'edat estudiades. En primer lloc, Eva Codó i Andrea Sunyol investiguen «L'aprenentatge vital de l'anglès»: els discursos de famílies catalanes sobre la mobilitat educativa adolescent a l'estranger». En segon lloc, Mireia Vargas-Urpí i Marta Arumí estudien els processos de «La intermediació lingüística per part de menors a Catalunya: perfils i experiències en les comunitats migrades». En tercer lloc, trobem l'article «“Aquestes arrels que queden sempre et criden una mica”: actituds i ideologies envers la llengua portuguesa a Andorra», de James Hawkey. L'autor hi analitza les actituds i les ideologies envers la llengua portuguesa a la zona dels Països Catalans amb un contacte lusocatalà més intens: el Principat d'Andorra. Clou aquesta secció monogràfica «L'aprenentatge plurilingüe en el context valencià. Una aproximació sociolingüística a partir d'entrevistes», a càrrec d'Àlicia Martí-Climent.

A la secció miscel·lània oferim als lectors quatre aportacions, amb temes tan diversos com l'anàlisi experimental de l'adaptació fonològica de manlleus plans i aguts amb concurrència de vocals mitjanes en el català de Barcelona (Clàudia Pons-Moll, Xevi Pujol i Molist, Ton Artigas Comaposada, Joan Borràs Comes, Marta Busquets de Jover, Julià Hidalgo Plans i Carla Molas Bolaño), les pràctiques transllenguadores en el sistema educatiu català (Llorenç Comajoan-Colomé i Rafael Salaberry), la immersió a la Catalunya del Nord (Chrystelle Burban) i les actituds lingüístiques a Vitòria-Gasteiz (Beñat Garaio Mendizabal).

Els articles de Martí-Climent, Comajoan-Colomé i Salaberry, i Burban provenen

del III Congrés Internacional sobre Revitalització de Llengües Indígenes i Minoritzades (CIRLIM), celebrat el setembre de 2022 a la Universitat de Girona i la Universitat de Perpinyà Via Domitia.

Així doncs, els lectors podran llegir aportacions molt heterogènies (un tret molt idiosincràtic de la nostra sociolingüística catalana), tant de la sociolingüística de la societat més centrada en la llengua des de la societat, com de la sociolingüística de la societat més centrada en la societat des de la llengua, si se'm permet fer aquesta diferenciació proposada pel meu mestre Ralph W. Fasold.

Completen el volum deu ressenyes, tant o més heterogènies que els articles suara esmentats, i l'entrevista a Isidor Marí, un home amb una trajectòria clau (i clarivident) en la política lingüística de les terres de llengua catalana. Hem de recordar, també, els que ens han deixat fa poc. L'obituari de Georges Lüdi (1943-2022), a càrrec de Luci Nussbaum, i el de Carme Junyent (1955-2023), a càrrec de Montserrat Cortès-Colomé, intenten fer un balanç de llur vida dedicada amb passió a la diversitat lingüística. Com a tancament, trobem l'habitual memòria d'activitats de la SOCS i les normes de publicació d'aquesta revista.

Finalment, una mena de postilla, que aquest servidor no es pot estar de presentar. Ni la llengua catalana ni els seus estudiosos poden/podem viure tranquils, reclosos en les torres d'ivori dels despatxos universitaris, dedicats a bagatelles filològiques. Els triomfs de la dreta i de l'extrema dreta a les darreres eleccions (2023) els permeten arraconar la llengua catalana, tot aplicant els principis de política lingüística (el castellà, *lengua común*, i les altres llengües, actors secundaris i prescindibles) proposats per la Fundación para el Análisis y los Estudios Sociales (FAES) aznariana. Els riscos de desintegració del domini lingüístic (és aquesta expressió un oxímoron?) són tan evidents com dolorosos. El treball intel·lectual que aporten els articles de revistes com la nostra pot ajudar a entendre millor les competències, els usos i les mentalitats lingüístics de la nostra Mediterrània catalana (bella expressió de Pierre Deffontaines). Però hem de ser conscients que els efectes que tenen en les realitats social, cultural i política són escarransits, mínims. Els opinadors, els *influencers* que en diuen ara, els *totòlegs* que gosen pontificar de tot, parlen i elucubren sobre la nostra condolida llengua sense haver-se dignat a llegir gaire (fins i tot, gens) els treballs sociolingüístics rigorosos i, tanmateix, fan sentir massa la seva veu a les xarxes i als mitjans de comunicació de masses. Aquest és el nostre petit drama i la nostra petita vergonya col·lectiva.